

GANNDE KESE: Æ•eydude faamamuuya kuutorÉ—e goodaaÉ—e e É—emngal Pulaar-Fulngal

Soumis par IBRAAHIIMA MALAL SAAR
22-06-2014
DerniÃ`re mise Ã` jour : 22-06-2014

{xtypo_dropcap}M{/xtypo_dropcap}usidÉ“e tedduÉ“e janngooÉ“e e winndooÉ“e Pulaar, calmaali kadi tedduÉ—i fayde e mon. Mi wayrii É“amde kuÉ—ol am (ndo! tappirde am) ngam winndude e lowre men. WaÉ—i noon ko miÉ—o riddondira e boje keewÉ—e. Ndeen ko sappo É—e ngonnoo, jooni ko É—e teemedere. Tee hay wootere e majje mi yiÉ—aa daÉ—a-mi.

Woni faandaare ndee winndannde ko laÉ“É“itanande renndo ngoo geÉ—e keewÉ—e É—e keew-mi naamneede, É—e keew-mi naamniteede, É—e njaabotoo-mi ñalnde kala, É—uum ko e jeewtide Facebook, É—uum ko e noddaali telefon, É—uum ko e iimeeluuji. Miiyo ari e am wonde so mi waÉ—ii heen winndannde, maa taw maa É“eydo laaÉ“de etee ma naamnotooÉ“e pawto-mi mbete mi waawa jokkude e riddude boje am (mmj).

Ko adii fof, ko hakkunde tappirde e alkule heewi jiiÉ“ru. Alkule Pulaar haÅ«kadi ngoni ko e nder yuÉ“É“o ordinateer, kisa coklaani looweede heen jooni. Ko ndeen e sahaa nde peeje Unicode njettaaki Windows 95/98/Millenium, neÉ—É—o maa loowa alkule É—e tafnoo-mi gila ko É“ooyi (1996) ngam waawa yiye binndi Pulaar e ordinateer mum.

Gaggal É—uum, gila Windows XP ari, Microfost fuÉ—É—ii É—oofaade gaadanol Unicode . Unicode waÉ—i hannde ordinateeruui fof ena njogii alkule men É—ee. HaÅ«kadi soklaani ko neÉ—É—o ena loowana heen hoore mum no ndeen nih.

Tappirde Pulaar e ordinateer

Kono yiye binndi Pulaar tan yonaani, alaa e sago neÉ—É—o waawa tappude/winndude Pulaar e ordinateer. Ko É—uum waÉ—noo haa taf-É—en tappirde Pulaar (Windows) rewi heen taf-É—en kadi tappirde cinnde (Android). TappirÉ—e É—ee wadde ko É—iÉ—i: tappirde ordinateer e tappirde cinndel. So a yiÉ—ii aafde tappirde Pulaar e ordinateer, fof ena famminaa e ngol-É—oo lefol mbaÉ—É—en e Youtube. Kadi winndannde ena É—oo ngam famminde aafgol tappirde ndee e kuuÉ“al.

Tappirde Pulaar e cinndel

So a yiÉ—ii aafde tappirde Pulaar e cinndel, alaa e sago tawa njogi-É—aa ko cinndel Android . So a anndaa ko woni Android walla a anndaa ko cinndel maa dogata ko e Android, naamno annduÉ“e satiiÉ“e-ma, walla feewnooÉ“e telefonaaji. Miin e hoore em mi anndaa marke keewÉ—e, wadde mi waawaa wiyde so cinndel kaari ko Android walla wonaa, so wonaa mi yiyira gite am. Wadde jaraani ko yimÉ“e ena mbiya-mi njogii ko Alcatel 12T walla Nokia G5 walla geÉ—e bayÉ—e hono noon :-). Nganndee tan tappirde cinndel ndel yahataa e ko wonaa Android (yeru: yahataa e iPhone). So a yiÉ—ii aafde tappirde cinndel a telefon maa Android, kadi fof ena famminaa É—oo . So a aamii janngude winndannde ndee, a arii yo mi fammine, ko tugawal É—oofat-mi mi luujo maa (mmj)!

TopirÉ—e Mozilla e Pulaar

So É—uum É“ennii, payen e kuutorÉ—e Mozilla e É—emngal Pulaar É—ee. Ko adii fof, Mozilla waÉ—i ko É—ee-É—oo topirÉ—e:

- Firefox (mo biro walla ordinateer): ko wanngorde naatirnde enternet. Ko e ordinateer aafetee.

So a yiÉ—ii aafde Firefox (mo ardinatteeer walla wiyee mi biro), a yahat to <http://www.mozilla.org/ff> ngam aawtaade topirde ndee toon. Dobo e butoÁ‹ "GAAWTOL ALLA MEHO" oo kisa o fuÉ—É—oo aawtaade e ordinateer maa. So aawtagol ngol timmii, yaho to famminorde nde mbaÉ—É—en e Youtube ndee ngam anndude no aafirtee. Ena weeÉ—ani hoore mum.

- Firefox mo Android: ko wanngorde aafeteende e cinnde Android.

Firefox mo Android yaltaani tawo e mbaydi laawÉ—undi. Kono haa jooni miÉ—o waawi hokkude renndo ngoo jokkal É—o nde waawii aawteede. Ko e Æ´eewndo wonaa gila ndeen. Topirde ndee nih Æ´oÆ´ii sanne kono nde wonnoo Android alaa e Pulaar, ko ma min pelliti ruuÉ—aade É—een caÉ—e ngam waawde aafde Firefox mo Android e cinnde e taable gonÉ—e e É—emÉ—e goÉ—É—e.

Jokkal gaawtirgol Firefox mo Android ena wayloo tuma kala haa ñalnde bayyinaa. Ko É—uum waÉ—i mi hokkat on jokkal ngol sahaa kala nde ngol waylii: Dobo É—oo ngam aawtaade (Reentino: ko e cinndel tan dobetee, hoto dobo so ordinateer mbannngorto-É—aa!!). So aawtagol ngol gasii, dobo e fiilde "fennec-32.0a2.ff.android-arm.apk" ngam aafde ngol e cinndel walla taable maa.

- Firefox OS: Ko yuÉ—É—o huuÉ—nungo ndognoowu cinnde smartfon (nanndo mum ko Android walla IOS). Wonaa wanngorde. Kadi a waawaa aafde É—um e cinnde. Ko feewnuÉ—e cinnde É—ee aafata É—um gila yaltaani. Arata ko ena aafaa e cinndel sabu ko kañum dognata cinndel ngel.{mosloadposition in-adsense}

Firefox OS woni yuÉ—É—o huuÉ—nungo (OS) adanngo waÉ—ngo Pulaar e daartol cinnde! Ko fartaÁ‹Á‹e moolanaaÉ—o keÉ—-É—en É—oon. HeewÉ—e e mon njiyi nate É—ee e Facebook walla widewooji É—ii e Youtube. Nganndee noon Firefox OS yaltaani tawo e leyÉ—eele men. Min puÉ—É—iima yaltinde cinnde baÉ—É—e Firefox OS e leyÉ—eele keewÉ—e wano Polannda, Wenusuwelaa, Beresiil, Espaañ, ekn. Min ngonni ko e eÉ—É—ude no yaltiri e leyÉ—eele Afrik. Haa jooni noon won cinnde Firefox OS baawÉ—e soodeede e ndee lowre Enternet. Kono É—e ngalaa Pulaar sabu É—e njalti ko e Engeleere tan. WayÉ—e hono amen ena mbaawi soodde, loowa heen Pulaar sabu ena naamni ganndal toowngol e Linux kadi e waawde naatde e carworÉ—e Mozilla.

Tuma kala nde Firefox OS hebori yaltude e leyÉ—eele men, maa renndo ngoo fof tintinde. Kono enÉ—en nganndi wonde maa wood wiyÉ—e hol sabaabu Pulaar ena heÉ—a oo fartaÁ‹Á‹e! Maa wood É—e mbeltaaki heen. Alaa e sago tiiÉ—nen É—eyÉ—e men, É—eyden cuusal e tiiÉ—naare ngam hollude añÉ—e men wonde naange fuÉ—at tan tee amaa ko É—e mbaawi heen. So oÉ—on njiÉ—i wallude-min e fannu kala, oÉ—on mbismaa: gila e yahde to hello Firefox e Facebook , É—eydo-É—on e yiÉ—É—e amen, haa e wallude to bannge koppore, fof ena hatojinaa.

MusidÉ—e tedduÉ—e, tuma mo mbattaton yiye neÉ—É—o ena jorii taable walla winndel Pulaar arii haa yettii. Kadi ko yeeso fayaa so Alla jaÉ—ii. MbaÉ—ee heen faayiida, doole e duwaawu!

Yoo wuur Pulaar-Fulfulde! Yoo wuur É—emÉ—e Afrik!

KuÉ—ol Ibraahiima Saar

{gallery}/cinnde{/gallery}

{mosloadposition facebook}

{mosloadposition adsense}

{mosloadposition disclaimer}